

Egzemplarz obowiązkowy

W dniu 2 stycznia 2006 roku w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego odbyło się spotkanie Podsekretarza stanu Tomasza Merty z przedstawicielami Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych reprezentowanymi przez Ewę Kobierską-Maciuszko (dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie) oraz Jolantę Stępnia (dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej, Sekretarz Rady Wykonawczej KDBSW).

Spotkanie, zorganizowane przez Ministerstwo w trybie dość nagłym, stąd tak skromna reprezentacja bibliotek, było efektem powrotu problemu egzemplarza obowiązkowego w wypowiedziach przedstawicieli Ministerstwa w grudniu 2005 roku (patrz notatka w EBIB 20.12.2005 r. <http://ebib.oss.wroc.pl/newPHP/news.php?601>) i reakcją na pismo Przewodniczącej KDBSW z dnia 8.12.2005 roku przesłane do Ministra Kazimierza Ujazdowskiego.

Na spotkaniu przedstawiono ponownie stanowisko Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych w sprawie Eo, formułując je w oparciu o ww. pismo. W dokumencie, wypracowanym jeszcze w marcu 2005 roku i obecnie przesłanym ponownie do Ministerstwa, zwrócono uwagę na najważniejsze przyczyny warunkujące potrzebę utrzymania liczby egzemplarzy obowiązkowych przekazywanych obecnie bibliotekom: zapewnienie ciągłości polityki gromadzenia, promowanie piśmiennictwa i duża skala udostępniania, opracowywanie bibliografii regionalnych. Zwrócono też uwagę na zasady finansowania bibliotek uczelnianych, które stanowią większość spośród beneficjentów obecnego Rozporządzenia. Wszelkie zmiany w zakresie pozyskiwania Eo powinny być zatem konsultowane i uzgadniane z Ministerstwem Edukacji i Nauki, gdyż jemu podległe jednostki poniosą główne konsekwencje ewentualnej nowelizacji Rozporządzenia.

Minister Tomasz Merta zauważył, że ustawa o egzemplarzu obowiązkowym dotyczy warunków archiwizacji piśmiennictwa krajowego (ten obowiązek wystarczająco wypełniają dwie biblioteki) i nie powinna być łączona z problemem polityki gromadzenia i zasad finansowania bibliotek, choć przyznał, że dotychczasowa praktyka w tym zakresie, i jej finansowe konsekwencje, nie mogą być pomijane. Zapewnił, że Ministerstwo będzie dążyło do rozwiązań systemowych, zadowalających wszystkie zainteresowane strony. Potwierdził, że nie są planowane żadne działania, podejmowane bez konsultacji ze środowiskiem bibliotek. Jednocześnie jednak zwrócił uwagę, że problem nowego określenia listy bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarza obowiązkowego nie może być od odkładany w nieskończoność i należy podjąć konstruktywną dyskusję.

Omówiono warunki przekazywania egzemplarza obowiązkowego bibliotekom w wersji elektronicznej i konieczność rozpoczęcia długotrwałego procesu przygotowania się do archiwizacji dokumentów elektronicznych. Wskazano też na pełnienie przez biblioteki uczelniane zadań bibliotek publicznych, bez pozyskiwania jakichkolwiek dotacji na ten cel i zainteresowania odpowiednich władz samorządowych (nie jest to wątek obojętny, skoro samorządy otrzymują dotacje z budżetu Państwa). Przedstawiono na przykładzie BUW wartość finansową otrzymywanego egzemplarza obowiązkowego w porównaniu do kwot przeznaczanych na zakup książek.

Wszystkie argumenty zostały przyjęte z umiarkowanym zrozumieniem, jednak zdaniem Pana Ministra nie zamykają one dyskusji nad nowelizacją listy bibliotek otrzymujących Eo. Ministerstwo jest zobowiązane do równego traktowania wszystkich zainteresowanych stron, a

środowisko wydawców opowiada się jednoznacznie za ograniczeniem liczby egzemplarzy, traktując ten obowiązek jako kolejny podatek nałożony przez Państwo na przedsiębiorcę.

Dyskutowano również o celowości powrotu do idei bibliotek centralnych, które mogłyby być formalnie wskazaną grupą bibliotek uprawnionych do archiwizacji egzemplarza obowiązkowego. W tym kontekście Pan Minister wyraził też zainteresowanie oczekiwaniami środowiska bibliotekarzy w zakresie nowelizacji Ustawy o bibliotekach. Jest otwarty na wszelkie sugestie i inicjatywy w tym zakresie. Korzystając z okazji powrócono też do kwestii VAT na czasopisma elektroniczne i potrzeby modyfikacji odpowiednich zapisów ustawy. Dotychczasowe wystąpienia w sprawie VAT Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych zostaną przekazane do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ustalono, że BUW zbierze dane ze wszystkich bibliotek otrzymujących egzemplarz obowiązkowy, dotyczące liczby jednostek i wartości otrzymanych egzemplarzy, a następnie przekaże je do Ministerstwa w końcu stycznia. Dane te będą stanowiły podstawę do dalszych rozmów prowadzonych wspólnie z przedstawicielami MEN i innymi zainteresowanymi resortami. Prosimy o przekazanie na adres: e.maciuszko@uw.edu.pl do 20 stycznia 2006 danych za rok 2005 w następującym układzie:

- 1) liczbę wol. książek i tyt. czasopism pozyskiwanych z EO
- 2) wartość EO w rozbiciu jw.
- 3) wartość kupna w rozbiciu jw.
- 4) szacunkowo, jaki procent ogólnej liczby wydawnictw krajowych otrzymuje dana biblioteka.

Notatkę przygotowały: Ewa Kobierska—Maciuszko, Jolanta Stępiak